SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 70. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, APRIL 16, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 16-го КВІТНЯ 1991 Ч.70. РІК XCVIII.

ДЕПУТАТИ З УКРАЇНИ ВІДВІДАЛИ ЧИКАҐО

Чикаґо (Око). — На початку квітня, на запрошення Уряду ЗСА, приїхала сюди велика делеґація відомих парляментаристів України, щоб познайомитися з працею стейтового й федерального урядів. Більшість з них є членами Демократичного Бльоку, а саме: Іван Драч, Михайло і Богдан Горині, Дмитро Павличко, Вячеслав Чорновіл, Олександер Ємець, Іван Заєць, Павло Мовчан, Лариса Скорик, Володимир Пилипчук та Володимир Черняк та два депутати-комуністи: Іван Плющ, перший заступник голови Верховної Ради та Олександер Мороз, лідер парляментарної більшости.

Після короткої одноденної зупинки в університеті на семінарі в Індіяні, в суботу, 6-го квітня, вони приїхали до Чикаґо на запрошення Товариства Прихильників Руху (ТПР), щоб виступити перед українською громадою. В неділю вони відлетіли до Вашінґтону. Про їх приїзд до Чикаґо подбали Галина Траверза та д-р Юліян Куляс.

„Куди прямує Україна?" було темою вечора, на який прибуло понад 750 осіб. Цей цікавий і повчальний вечір відкрив голова ТПР д-р Богдан Ткачук, а керував ним проф. Василь Маркусь, його заступник, який коротко представив публіці кожного з депутатів. Всі гості з України мали нагоду висловити свої думки, погляди, пропозиції, побажання та відповісти на поставлені їм питання. Першим говорив найстарший урядовою ранґою І. Плющ, заступник Леоніда Кравчука. Всі депутати говорили про те, щоб Україну зробити якнайскорше суверенною, економічно незалежною державою. Час показав, що ні Хмельницький, ні Мазепа, ні інші їхні наслідники, ні уряди Визвольних Змагань України не закріпили зброєю на довший час самостійности України. То чому б тепер не взяти за приклад Ґанді, який виборов незалежність Індії мирним способом. І вони до того всі стремлять. Потреба дня — це посилити українську свідомість, піднести її до рівня свідомости людности Галичини.

Щоб не розпався Совєтський Союз, турбується не лише західній світ, але найбільше керівники Кремля, генералітет, КҐБ та російські шовіністи там і тут на Заході, такі як Солженіцин та йому подібні, — казала Л. Скорик. Між іншим, це вона сказала: „Історія дає Україні чи не останню шансу увійти в загально европейську і світову спільноту з гідністю держави, а не потерчам, що тримається за подерту одежину жебрацького союзу, якому нині його закляті вороги — капіталісти, простягають милосердну руку, аби він остаточно не простяг ноги".

Депутати дивуються, чому Захід так вперто підтримує Совєтський Союз, а не республіки, що хотять бути незалежними, та просять громаду впливати на Уряд ЗСА, щоб він змінив свої настанови підтримки комуністичної імперії. Українські економісти закликали українських бизнесменів діяспори включитися своїм знанням і фондами в розбудову української економіки. Бо, на жаль, серед підприємців з Японії, Кореї, Еспанії та інших країн вони не бачать українських підприємців в столиці України. Якщо чужинці не бояться вкладати свій капітал, українці мусіли б бути в аванґарді.

В. Черняк, в противагу іншим, змалював незавидну економічну та екологічну дальшу долю України, яка стоїть над пропастю. Чорновіл обурювався, що ультра-патріоти в Україні своїми немудрими потягненнями, пропаґандою про збройну боротьбу, про бойкотування виборів, про вигнання зайдів з України, проголошення України лише українцям, збільшують ряди українських недругів. „Ми в Україні, казав Д. Павличко, закликаємо всіх забути, що ми греко-католики, православні, чи ми підтримуємо одну чи другу партію чи організацію, а спільно включитися насамперед в загально-український потік виборення своєї держави". З тим закликом він звернувся й до українців діяспори.

Після виступів гостей присутні ставили на письмі їм питання про поділ землі, золото, українську мову в школах та установах, пресу, покарання комуністів, церковне життя, Степана Хмару, Олеся Шевченка, Левка Лук'яненка, Ґорбачова, Єльцина, участь України в Олімпійських ігрищах та інші.

Останнім говорив голова Народного Руху України Іван Драч, який сказав, що Рух був скріплюючим, цементуючим і об'єднуючим фактором різних осіб, партій, національностей України в їх спільній боротьбі за введення змін в Україні. Ми не можемо думати про суд, подібний до Нюрнберзького, а навпаки мусимо прагнути, щоб об'єднати навколо ідеї самостійности найширші кола України, в тім числі й комуністів України, які своєю кількістю перевищують всі новостворені партії разом, щоб вони стали союзниками в побудові суверенної української держави. „Україна потребує не ворогів, а друзів", — сказав І. Драч.

В Україні розпочався чемпіонат з футболу

Івано-Франківське (УНІАР). — Тут в неділю, 7-го квітня, відбулося урочисте відкриття 54-го чемпіонату України з футболу серед команд української зони 2-ої ліґи.

Перед початком футбольного матчу між дружинами „Прикарпаття" (Івано-Франківське) і „Вагонобудівник" (Стаханов) виступили лавреати „Червоної Рути", було піднято український національний прапор і виконано гимн „Ще не вмерла Україна". Голова Міської Ради Ярослав Тайліх привітав змагунів та болільників з Великодніми святами. Виступаючи на зустрічі болільників з керівництвом футбольного клюбу „Прикарпаття", що відбулася після матчу, заслужений тренер України Олег Базилевич висловив надію на проведення у майбутньому національного чемпіонату з футболу і участь національної збірної України в Олімпійських Іграх. У зустрічі взяв також участь відомий спортовий кореспондент Валерій Мирський.

ЗУСТРІЧІ З ПОЕТАМИ

Ню Йорк. — Тут в Домі НТШ в суботу, 20-го квітня відбудеться виступ українських поетів Софії Майданської та Романа Лубківського. В програмі — читання поезій та доповідей. Початок імпрези о год. 5-ій по полудні. Адреса: 63 Четверта авеню, між 9-ою і 10-ою вулицями.

СВЯЧЕНЕ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Як повідомляє Українське Патріярхальне Товариство, традиційне патріярхальне свячене відбудеться тут в неділю, 5-го травня, о год. 2-ій по полудні у великій залі Українського Народного Дому.

ЗНОВУ ДОМАГАЮТЬСЯ РЕЗИҐНАЦІЇ М. ҐОРБАЧОВА

Москва. — Кореспондент газети „Вашінґтон Пост" в СССР Дейвид Ремнік пише у числі з 9-го квітня про наростання вимог резиґнації з посту президента СССР Міхаїла Ґорбачова. Атаки на нього ведуть праві і ліві, — пише Д. Ремнік. Його відходу з керівного посту домагаються вуглекопи, які тепер вийшли на страйк, колишні його співробітники й дорадники, порад яких він не послухав і піддався тискові консервативних груп в армії, КҐБ і компартії та правих угрупувань, зорганізованих в товаристві „Союз".

Представники „Союзу" зустрічалися з ґорбачовим і заявили йому, що вони розпочали кампанію за скликанням надзвичайного з'їзду народних депутатів. Один з учасників цієї зустрічі, Євгеній Коган, заявив кореспондентові Ремнікові, що на сесії з'їзду буде поставлене питання вимоги про резиґнацію М. Ґорбачова з посту президента. „Якщо М. Ґорбачов зрезиґнує в результаті надзвичайної сесії, я думаю у тому не було б нічого надзвичайного, — підкреслив Коган, — але як за відхід Ґорбачова проголосують дві треті депутатів, то він буде змушений оправдатись не тільки перед з'їздом, але також перед народом за пороблені помилки у політиці й економіці". На думку Когана найбільш правдоподібними наступниками теперішнього президента будуть теперішній віцепрезидент Ґеннадій Янаєв і голова Верховної Ради СССР Анатолій Лук'янов.

Д. Ремнік пише, що організація „Союз" вже раніше встрявала у політику і домоглася „відставки" ставлеників Ґорбачова, Вадіма Бакатіна, міністра внутрішніх справ, на місце якого прийшов генерал КҐБ латишського походження Борис Пуґо, і міністра закордонних справ Едуарда А. Шеварднадзе. В останньому часі ця організація висловлює своє незадоволення політикою М. Ґорбачова, бо він, мовляв, „не довів діла до кінця" і не навів порядку в деяких республіках, давши тим самим розвинутись і закріпитись там сепаратистичним і націоналістичним силам, які працюють для розвалу СССР. Вони наводять як приклад Прибалтику і Закавказзя.

Вже згадуваний Коган повідомив Ремніка, що 20-го квітня члени „Союзу" збе руться на свою сесію, на якій будуть обговорюватися основні питання державного, політичного, економічного і особистого характеру. Він думає, що вимога скликати надзвичайний з'їзд депутатів знайде повну підтримку „Союзу".

В останніх тижнях М. Ґорбачов кількакратно заявляв, що він не збирається резиґнувати з посту президента і ставить собі за ціль докінчити започатковану ним програму перебудови й демократизації, але рівночасно погрожує „ребеліянтам" розправою при допомозі війська і КҐБ, якщо вони сприятимуть політичній й економічній дестабілізації.

Найгрізнішим сиґналом для М. Ґорбачова є погроза вуглекопів, які кажуть, що вони не поступляться і не закінчать страйку „за більший кусок ковбаси". Вуглекопи також домагаються розв'язання з'їзду депутатів і вважають цей великий форум „трибуною для Комуністичної партії". Ремнік твердить, що страйкуючі робітники копалень налагодили зв'язки з робітниками інших галузей і, у випадку потреби, будуть закликати до генерального страйку в цілому СССР.

Покищо немає жодних познак, що М. Ґорбачов має намір розставатися з владою. Навпаки, він, спершись на армію, КҐБ і компартію, мріє ще про застосування фізичної сили проти республік, які змагають до повної самостійности й незалежности від Москви, каже Д. Ремнік.

Курди демонстрували на Хрещатику

Київ (УНІАР). — Тут 8-го квітня на Хрещатику відбулася маніфестація курдських студентів, які протестували проти політики ґеноциду, що її проводить проти курдського народу режим Саддама Гуссейна.

Міліціянти попередили учасників маніфестації, що вона є несанкціонованою. Вимога міліції припинити маніфестацію викликала протест у очевидців події, які зауважили, що демонстрація на підтримку Гуссейна, також несанкціонована, проводилася вільно.

КАҐЕБІСТИ Є ВСЮДИ

Львів. — Як повідомляє газета „Молода Галичина", відповідаючи на питання, чи є аґенти КҐБ у неформальних організаціях, депутат Верховної ради Росії Олег Калуґін, сам колишній каґебістський генерал, прямо сказав: „Чому тільки у неформальних? Вони всюди. І в Президентській раді, і в парляменті Росії, і в парляменті СССР. Але я поки що не назву жодного прізвища ні совєтській, ні тим більше західній громадськості. Якщо ж ці люди будуть продовжувати шкодити суспільству і процесам демократизації країни, я їх назву. Я їх знаю".

ДОПОВІДЬ ПОЛЬСЬКОГО ВЧЕНОГО

Ню Йорк. — НТШ влаштовує доповідь М. Цєсєльського, польського політолога, наукового співробітника Европейського університету у Фльоренції, автора відомої книжки „КҐБ", на тему: „Чи середущій Европі загрожує совєтизація?" Доповідь відбудеться тут в четвер, 18-го квітня, в будинку НТШ (63 Четверта авеню між 9-ою і 10-ою вул.) о год. 6-ій вечора. Після доповіді — запити і виміна думок.

ПРОГУЛЬКА СОЮЗОВЦІВ

Рочестер, Н. Й. — Братство св. Йосафата, 217-ий Відділ УНС, і 47-ий Відділ СУА в Рочестері, Н. Й, організують прогульку на Союзівку і до Українського Музею в Стемфорді, Конн., в днях 25—27-го червня. Зголошуватися слід до Стефана Приймака (тел. 467—4649) і до Осередку Української Спадщини „Мозаїка".

НОВИЙ БИЗНЕС — КЛЮБ

Дніпропетровське. — Як повідомляє газета „Молодь України", в цьому місті відкрився комерційно-інформаційний центр „Комінфо". Його засновниками стали інформаційно-виробниче об'єднання „Системарезерв" і кооператива „Карат". Завдання нового бизнес-клюбу — налагодження ділових контактів між окремими підприємствами, фірмами і підприємцями. Обладнано виставкові залі та обчислюваний центр, налагоджено зв'язок телетайпами та телефаксами. Ведуться переговори про внесення центру до системи сателітного зв'язку.

ПРОПОНУЮТЬ ПРЯМУ ДОПОМОГУ РЕСПУБЛІКАМ

Вашінґтон. — Конґресмени Дейвид Боньор, демократ з Мишиґену та Джеррі Луїс, республіканець з Каліфорнії, запропонували в Палаті Репрезентантів законопроєкт ч. 1603 для „підтримки демократії та самовизначення у Прибалтиці й інших республіках Совєтського Союзу". Пояснюючи цей законопроєкт, конґресмен Д. Боньор підкреслив, що його схвалення викаже підтримку для тих совєтських республік, які стремлять до самостійности і незалежного членства в міжнародних організаціях.

Ідентичний законопроєкт має бути запропонований в Сенаті республіканцем з Кензасу Робертом Долом і демократом з Іллиной Полом Саймоном. Обидва закопроєкти були опрацьовані сенатором Р. Долом і Конґресменом Д. Луїсом у співпраці зі східньоевропейськими етнічними організаціями включно з Українським Народним Союзом, Вірменською асамблеєю Америки, Об'єднаним крайовим комітетом балтійських американців, Литовською американською громадою, Конґресом російських американців, Латишською американською асоціяцією, Естонською американською крайовою радою та Проєктом миру (організацією, що підтримує демократію в Грузії).

Досі законопроєкт в Палаті Репрезентантів підтримали 19 конґресменів: Ніл Еберкромбі, демократ з Гаваї, Роберт Борскі, демократ з Пенсильванії, Джордж Бравн, демократ з Каліфорнії, Пітер ДеФазіо, демократ з Ореґону, Роналд Деллаумс, демократ з Каліфорнії, Еліот Енґел, демократ з Ню Йорку, Барні Френк, демократ з Массачусетс, Портер Ґосс, республіканець з Фльориди, Пол Генрі, республіканець з Мишиґену, Норман Лент, республіканець з Ню Йорку, Томас Мантон, демократ з ню Йорку, Генрі Новак, демократ з Ню Йорку, Луїс Пейн, демократ з Вірджінії, Тімоті Пенні, демократ з Міннесоти, Джон Ровдс, республіканець з Арізони, Билл Сарпеліюс, демократ з Тексасу, Чарлз Шумер, демократ з Ню Йорку, Пітер Віскльоскі, демократ з Індіяни, та Джеймс Волш, республіканець з Ню Йорку.

Франція і Польща підписали договір

Париж. — Президент Франції Франсуа Міттеран і президент Польщі Лєх Валенса підписали договір про дружну між двома країнами. За текстом, маштабами і характром це перший такий договір Польщі зі західньою країною і перший подібний договір Франції з одним із колишніх совєтських сателітів.

У середу, 10-го квітня, після підписання договору, Міттеран і Валенса виступили перед численними журналістами. Польський президент звернувся до Заходу із закликом допомогти Польщі „врятувати реформи" і представив ситуацію в країні як критичну. Совєтський Союз, попередив він, „стукає в польські двері, щоб повернути країну до комунізму".

„Сміливіше вкладайте засоби в польську економіку!" — звернувся Л. Валенса до французьких підприємців.

На сьогодні, коментує аґентство Ассошіейтед Пресс, питомий вклад Франції у польську промисловість становить 3.8 відсотка, а в торгівлю — понад 6 відсотків.

Представник Асоціяції французьких підприємців Франсуа Періґо заявив, що очолить делеґацію промисловців, яка у травні відвідає Варшаву і на місці ознайомиться з можливістю поширення ділових зв'язків з Польщею.

У СВІТІ

УРЯД ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНИ випрацював програму допомоги селянам і робітникам, які працюють в сільському господарстві, у зв'язку з переходом економіки з централізованої на ринкову систему. Цим рішенням чехословацький парлямент хоче дещо злагіднити ранішу відмову віддати землевласникам усі передвоєнні землі, відібрані в них комуністичним урядом. Виявилося, що й теперішній уряд не хоче створювати прециденту творення великих землевласників, щоб не викликати антаґонізмів спертих на заздрості у селян. В Чехо-Словаччині покищо діє старий закон про земельний розподіл, а окрема парляментарна комісія працює над зміною, яка зможе бути прийнята не скорше, як в 1992 році.

РЕЖИМ ІРАКСЬКОГО диктатора Саддама Гуссейна, ще не обтряся сам з війни, а вже почав погрожувати Туреччині і Іранові, що вони, мовляв, вмішуються до внутрішніх справ Іраку. Тарік Азіз, заступник прем'єр-міністра, який ще донедавна займав пост міністра закордонних справ, попередив уряди Іраку і Туреччини, що „вони граються з вогнем", вмішуючись до внутрішніх справ Іраку. „Ті країни повинні все пам'ятати, заявив Азіз, що меч має дві гострі сторони", кажучи, що хай Теґран і Анкара не турбуються курдами, бо курди користуються більшою свободою в Іраку, як в їхніх країнах.

МАДЯРЩИНА, ОПУБЛІКУВАЛА заяву міністерства закордонних справ, у якій сказано, що дотеперішній амбасадор тієї країни у Вашінґтоні Пітер Звак, 57-річний політик, не виконуватиме більше свого завдання. Він має 48 годин для того, щоб покинути приміщення амбасади. Звака вважають „зрадником батьківщини", бо він свого часу, разом з родиною втік був до З'єднаних Стейтів Америки і передав американській компанії рецепту на виріб унікального мадярського лікеру „Унікум", що свого часу користувався великою популярністю в світі. Відкликання Звака між іншим домагалася перша секретарка амбасади Енніке Болобаш, тісно пов'язана з мадярським Демократичним форумом. Вона спеціяліст від справ ЗСА, але не має дипломатичного досвіду, щоб перебрати керівництво амбасади.

АМБАСАДОР КУБИ РАУЛЬ Наваз може бути висланий з Німеччини, якщо кубинці не вияснять задовільно в міністерстві закордонних справ несанкціонованих на території амбсади пострілів і не назвуть осіб, які викликали тривогу німецького населення. Представник міністерства закордонних справ Німеччини Ганс Шумахер заявив кореспондентам, що кубинці відкрили вогонь гострими кулями по демонструючих курдах, розчарованих тим, що Гавана не підтримала в Раді Безпеки ООН запропоновану деякими країнами резолюцію проти іракського диктатора Саддама Гуссейна, який силою зброї зламав спротив курдів і велику частину вимордував після битви. **У висліді стрілянини в Бонні три особи були поранені. Слідство в цій справі ведеться далі.**

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКА ПОКИДАЮТЬ ТЕРИТОРІЮ ІРАКУ

Ріяд, Савдійська Арабія. — Аґентство Ассошіейтед Пресс інформує, що не зважаючи на незакінчені справи в Іраку і поновний зріст мілітаризму диктатора Саддама Гуссейна, Департамент оборони ЗСА і сам президент Джордж Буш наказав розпочати виведення американських військових частин з іракської території і тимчасово примістити їх у здемілітаризованій зоні між Кувайтом і Іраком, а потім вони будуть перекинені частинно до Німеччини, а решта до З'єднаних Стейтів Америки.

Головне командування коаліційних військ в Савдійській Арабії заявляє, що втікачі від режиму Гуссейна, долею яких тепер займаються коаліційні держави і Організація Об'єднаних Націй, будуть забезпечені в якийсь спосіб і ЗСА не мають наміру покидати їх на поталу злісного режиму Гуссейна. Велику частину з них правдоподібно прийме тимчасово Савдійська Арабія, де вони перебуватимуть під опікою ООН і Міжнародного Червоного Хреста, а решту розберуть поміж собою інші арабські держави. Порушуючи під час своєї поїздки на Близький Схід різні справи державний секретар ЗСА Джеймс Бейкер говорив з багатьма лідерами близькосхідніх держав також про справу втікачів, знаючи вже заздалегідь про пляни виведення америеканських військ з південної частини Іраку і про те, що Президент ЗСА не бажає вмішуватись до громадянської віни в Іраку і внутрішних непорозумінь між режимом Гуссейна, шіїтами на півдні, яких весь час підтримує Іран, і курданим на півночі, які взагалі не мають жодної допомоги ні від кого, крім, очевидно, гуманітарної, а зглядно харчової і то в недостатній кількості. Також усім іракським громадянам які не захочуть залишитися під режимом Гуссейна, буде дозволено переселитись до демілітаризованої зони. Демілітаризована зона це 120-милева проміжність території між Кувайтом і Іраком на якій від тепер будуть розміщені військові частини ООН, малі підрозділи яких вже прибули до Кувайту. Американські військові частини вже зменшились в районі Перської затоки з приблизно 540,000 до 295,00 вояків.

З інших інформацій відомо, що С. Гуссейн також не „спить". Він в оточені багатьох високих військових старшин і членів уряду відбув інспекційну поїздку до північної частини Іраку і при тому закликав втікаючих курдів повернутися до своїх домівок обіцяючи їм повну амнестію і запевнив, що армія і державна служба безпеки не вживатимуть проти них жодних репресивних заходів. Виступаючи у майже обезлюдненому місті Ебріль, Гуссейн заявив, що курдський народ „став жертвою ворожої пропаґанди", і підкреслив, що „хай минуле залишиться в минулому", а нам треба класти нові кращі основи для майбутнього життя".

По цьому боці Океану, тобто у З'єднаних Стейтах Америки, виступив з довшою промовою перед кадетами військової школи сам президент Буш і заявив, що його Уряд не має в пляні вмішуватись до внутрішніх міжусобиць в Іраку, які тривають там майже постійно і не хотів би, щоб через ці міжусобиці загинув ані один американський вояк. Він підкреслював, що Америка сьогодні є упорядкованою країною з якої беруть приклад багато держав світу.

Коментуючи виступ Буша в Монтґомері політичні аналітики відмітили, що виступ Президента можна зарахувати до напрямних внутрішньоамериканської політики, яка, на його думку, повинна бути зрівноважена і спокійна. Очевидно, політику Дж. Буша в Іраку підтримали коаліційні держави.

В АМЕРИЦІ

МИНУЛОГО ТИЖНЯ НА СВОЇЙ річній конвенції у Бостоні Американська спілка газетних редакторів подала до відома, що число журналістів з меншинних груп в щоденниках країни у 1990 році зросло більше, як в будь-якому році за останніх 13, відколи почали за цим явищем слідкувати. Але тільки 8.72 відсотка серед газетних журналістів становлять негри, латино-американці, азіяти чи американські індіяни. Дейвид Лоренс, голова спілки та колишній редактор щоденника „Дітройт Фрі Пресс", а теперішній видавець газети „Маямі Гералд", заявив, що його першим завданням буде цю ситуацію значно поправити, бо на його думку, живучи в країні багатокультурности, щоденна преса, якщо хоче мати будь-яку майбутність, мусить серед своїх журналістів мати більше число тих, що саме представляють цю багатокультурність.

МИНУЛОГО ЧЕТВЕРГА сенатська Юридична комісія відкинула номінацію судді Кеннета Райскемпа на пост судді федерального апеляційного суду, бо виникло декілька сумнівних питань щодо його настанови до меншинних груп. Отже президент Джордж Буш потерпів першу поразку, коли йдеться про юридичну номінацію. У цій справі Юридична комісія голосувала виключно по партійній лінії — вісім демократів проти та шість республіканців за. Найбільшими критиками цієї номінації 58-літнього судді К. Райскемпа були оборонці громадських прав, що закидали йому приналежність до Корал Ґейбелс клюбу, котрий має репутацію неприймання в члени свого клюбу жидів та муринів. Крім цього він сам, як суддя, висловлювався образливо про негрів і кубинців.

ПІСЛЯ ЗУСТРІЧІ З провідниками европейських країн минулого тижня у Вашінґтоні президент Джордж Буш заявив, що ЗСА дійшли до спільної згоди, щоби зформувати в північному Іраку зону безпеки для курдів-втікачів, куди можна б подати їм потрібну допомогу. Можливість встановлення цієї зони, згідно з твердженнями політичних аналітиків, виглядає як компроміс з метою виминути міжнародні закони та реґіональні комплікації. Уряд президента Буша заперечує будь-які комбінації про переміну цієї зони безпеки в майбутньому на самостійну державу для іракських та інших 20 міл. курдів, розсіяних по п'ятьох країнах цього реґіону.

БЮРО ПЕРЕПИСУ НАСЕЛЕННЯ ЗСА зареєструвало коло 230,000 бездомних осіб у своєму першому всецілому намаганні порахувати всіх бездомних у притулках і вуличних збірних пунктах. Згідно з твердженнями обзнайомлених з цими справами працівників бюра, це число є далеко меншим, як навіть саме бюро передбачувало. Бюро перепису населення від самого початку заявило, що всіх бездомних порахувати є неможливо, але на базі зареєстрованого числа можна підрахувати приблизно загальне число. Оборонці прав бездомних подавали свої підрахунки між одним і трьома міл. осіб, а Міський інститут, незаробіткова організація дослідів з осідком у Вашінґтоні подає загальний підрахунок з 1987 року між 500,000 та 600,000. У поданому числі бездомних є 180,000 у притулках і 50,000 зареєстровано у вуличних збірних пунктах.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Розв'язування проблем наказами

Міхаїл Ґорбачов дістав нагороду Нобеля, як реформатор у напрямку демократизації. Хрущов перевів десталінізацію. Але коли у 1956 році генеральний секретар Комуністичної партії Мадярщини Імре Надь очолив революцію проти Москви, як центру світового комунізму, то він, Хрущов, вислав з'єднання танків на Мадярщину, яке здавило тамошнє повстання. Коли у 1968 році генсек Компартії Чехо-Словаччини хотів у своїй батьківщині ввести „комунізм з людським обличчям", — Брежнєв вмаршував до чеської Праги,, прогнав Дубчека, насадив вірного Москві Гусака і проголосив „доктрину Брежнєва", яка давала „право" Москві збройно рятувати „загрожений комунізм". Ґорбачов скасував цю доктрину Брежнєва і не противився новій проти комуністичній революції у Мадярщині та дозволив на ексгумацію тіла Надя, якого похоронили як національного героя. Цю саму політику він застосував супроти Польщі, Болгарії, Румунії і Польщі, і Східньої Німеччини. Він має історичну заслугу, що не перешкоджав усамостійненню й демократизації шости комуністичних сателітних країн. І він має теж історичну заслугу, що гаслами „гласність і перебудова" скасував цензуру, позбавив людей страху і розпочав нову епоху в Евразії. Але це були позиції по стороні додатній. Історія вирішить, який балянс добрих і поганих, мудрих і глупих діл цього діяча.

Бо існує теж довгий реєстр капітальних помилок Міхаїла Ґорбачова. Найбільша з них, — про що тут уже не раз була мова, це його вірність комунізмові з якимсь дивним нерозумінням, що це комунізм став головною причиною економічної кризи в СССР і що це квадратура кола — зберігати комунізм і переходити з контрольованої економічної системи на вільний ринок. Друга найбільша помилка — повний брак зрозуміння, що таке національні свободолюбні рухи. Ґорбачов конвульсійно тримається „права" на „єдність" 15-ти країн, членів СССР, з централею і проводом у Москві. Економіка й національні рухи — дві найбільші, найскладніші проблеми Совєтського Союзу. А Міхаїл Ґорбачов, діставши від слухняного йому псевдопарляменту диктаторські повновласті думає розв'язати ці проблеми — наказами й заборонами.

Коли він заборонив був заповіджену маніфестацію у Москві на підтримку Єльцинові — зійшлося стотисячна маса людей з вигуками проти Ґорбачова. Тепер він „заборонив" всі публічні зібрання і всі страйки — про що була широка інформаційна вістка у „Свободі" з 11-го квітня ц. р. Це психологічна загадка, як Ґорбачов, людина з високою освітою, не знає і не розуміє, що соціяльних і національних проблем не можна розв'язати наказати, тільки треба шукати розв'язки по суті. Ґорбачов погрожує військом у випадку непослуху. Як можна правити військом на просторі від Балтики по Тихий океан і від Білого по Чорне море? Скільки треба би війська для такої місії і як довго втримався би такий режим? Приклад з останніх днів: у відповіді на проголошення Грузією повної державної самостійности — Ґорбачов вислав туди військо. Президент Грузії звернувся до Ґорбачова зі закликом — відкликати військо, бо в протилежному випадку Грузія проголосить генеральний страйк усіх фабрик і майстерень. Як військо може цьому запобігти?! Те саме з рудокопами: Ґорбачов вимагає від них виректися політичних вимог, а вони відповідають вимогою зречення його, Ґорбачова, з влади.

Зачуваємо Америка поможе Ґорбачову, бо державний секретар Джеймс Бейкер виразно і одверто заявив, що „розвал Совєтського Союзу не є в програмі З'єднаних Стейтів Америки". Але 280 мільйонів мешканців СССР не цікавляться американською вірністю доктрині великопросторного господарського обширу. Вони прагнуть волі і хліба Ґорбачова заслуга у цьому, що люди перестали боятися. І він не може дивуватися, що люди не будуть слухати його нерозумних заборон. Заборона всіх мітинґів, зібрань, маніфестацій і демонстрацій та всіх страйків — це дуже нерозумний, не державницький, а поліційний хід, який обернеться бумеранґом у сторону його автора.

Микола Руденко

СЕРЕД ПОЛІТИЧНИХ ШТОРМІВ

I.

Ґорбачовський Кремль сьогодні нагадує пошарпаний штормами корабель, команда якого втратила надію дістатися будь-якого берега. Заштормував сьогодні безбережний російський океан. Такого, звісно, немає на карті, але ж він існує в реальному житті. То є півтори сотні мільйонів росіян, як сьогодні називає себе нація, що насправді складається з десятків націй і народностей. Я маю на увазі Російську Федерацію. Навіть без республік, які її облягають звідусюди. Росія була й лишається однією з найбільших країн світу. В республіках сьогодні також вельми неспокійно, але їхні проблеми несхожі на московські. До речі, в найбільших, в найбільших совєтських (Україна, Білорусія, Казахстан) нині погода не вельми вітряна. Перед ґіґантським клекотінням політичних штормів на просторах Російської Федерації Україна, скажімо, нагадує відрізане від океану море, яке живе своїм власним життям.

Ми про це розкажемо докладніше, а поки що зосередимо увагу на протиріччях котрі роздирають Москву. Власне, читачі „Свободи" мають достатню інформацію з приводу цього. Нам лишається розглянути згадані протиріччя з боку історико-економічного і на цій підставі висловити деякі прогнози.

Московська імперія протягом століть, незважаючи на бунти й революції, зберігала єдність й цілість. Навіть большевицька революція, яка нібито ставила за мету покінчити з московським імперіялізмом, насправді відродила імперію іще в страшнішому, лютішому вигляді. Якщо здерти машкару з політичної риторики большовицьких вождів, то виявиться, що десятки мільйонів жертв потрібні були Кремлю заради зміцнення імперського центру. І ось тепер феноменально централістична держава, де влада центру породила той спосіб життя, який властивий хіба що мурашникові, але ж не людському суспільству, ця страхітлива держава почала тріщати й розвалюватися під ударом нечуваних політичних штормів. Що ж, власне, сталося? Яка докорінна причина розбудила шторми, котрі так кидають на своїх хвилях кремлівський корабель, що йому й справді не дістатись берега. Причина та ж сама, яка стояла в основі загибелі усіх імперій світу. Зформулювати її доволі просто. Рано чи пізно людська несвобода виснажує природні багатства країни і моральні ресурси людности. Закони природи зформовані так, що тільки свобода здатна продукувати багатства. Російська імперія проіснувала так довго лише тому, що її природні ресурси були надміру великі, та нарешті й вони майже вичерпані. Радянській імперії не вистачає сто мільйонів тонн збіжжя щороку. Починаючи з 63 року, Москва закуповувала на Заході по 30-40 мільйонів тонн зерна кожної осени.

На земній кулі є такі багатства, які відновлюються і є такі, що вичерпуються до останнього грама. Там, де існує свобода економічної діяльности, врожайність зернових не лише відновлюється, але й наростає родючість ґрунтів. А там, де економічна свобода відсутня, де без команди згори не можна ні орати, ні сіяти, земля занепадає, вона родить все менше і менше. Зрештою, народ приходить до голоду — і тоді доводиться вступати в обмін з країнами, які виробляють надмір збіжжя. А це нагадує обмін ніяґарської води на воду, яку доводиться возити з Марса. З одного боку, товар, кількість якого не лише не вичерпується, а постійно зростає, з другого боку — алмази, золото, нафта тощо, запаси яких у земних надрах доволі обмежені. Хліб, власне, приходить від сонця, із космосу. Там, де землероб працює, вільно, на власній ниві, хліб прийде і сьогодні, і завтра, і через десять років, а золото й алмази, вивезені з країни, вже не відродяться ніколи. Отож коли ми свою думку доводимо до кінця, стає зрозуміло: причина падіння будь-якої імперії полягає в несвободі її громадян.

Я буваю на мітинґах, слухаю совєтські радіостанції і це дозволяє мені бачити: переважна більшість совєтських людей усе сказане вище давно вже зрозуміла. Не хоче цього розуміти лише кремлівська олігархія. Генерали й маршали, компартійні бонзи та керівники загальносоюзних відомств ніби осліпли й оглухли, вони не бажають чути й бачити того, що відбувається довкола них. Щождо Ґорбачова, то його економічні прожекти іще в зародку були приречені на поразку. Опинившись через шість років перед прірвою, Ґорбачов почав інстинктивно шукати за щоб йому зачепитися, аби не впасти в чорну безодню. Вже тоді, коли він розпочинав економічну реформу (якщо вона взагалі коли-небудь починалася) було ясно, що він позбавлений будь-яких уявлень про закони економічного життя. Отож не має нічого дивного в тому, що Ґорбачов зрештою опинився серед людей, які у своїй діяльності керуються не стільки розумом, скільки інстинктами.

Багато хто буремні події в Совєтському Союзі пояснює конфронтацію між Ґорбачовим і Єльциним. Навіть колишній міністер закордонних справ Едуард Шеварнадзе, якому совість не дозволила співпрацювати з Міхаїлом Ґорбачовим, стверджує:

— Якщо ці лідери не знайдуть спільної мови, совєтська держава довго не проіснує.

Це застереження вельми шановного діяча світового масштабу є зайвим свідченням того, що навіть люди широких політичних горизонтів інколи наслідки приймають за причини. Я ж глибоко переконаний, що примирення поміж Ґорбачовим і Єльциним лише наблизило б катастрофу, яку сьогодні навіть правильні державні рішення уже не здатні відвернути. Саме Єльцин, а не Ґорбачов, показує народові правильний шлях, який веде до порядку від неминучого голоду. Порятунок у широкій приватизації землі, а не в якихось інших заходах.

Ціною невимовно тяжкої боротьби Єльцину вдалося провести закон з приводу приватизації в Російській Федерації, але ж кремлівська олігархія на чолі з Ґорбачовим рішуче виступає проти приватної власности на землю.

Закінчення буде.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Богдан Сюта

Продовжувач родинних традицій

I.

Коли я вперше зустрівся з Романом Рудницьким у давній галицькій столиці — Львові, найперше вразили мене глибока щирість і простота світової слави митця. Уже за декілька хвилин нашого знайомства ми розмовляли мов давні приятелі. І не було в його мові тих ноток притлумленої гіркоти, яких можна було б сподіватися від людини, на чверть віку насильно відлученої від землі своїх предків. Людини, що носить прізвище, яке протягом двох десятиліть можна було зустріти у пресі й науковій літературі України тільки з епітетами „антирадянський" чи „реакційний". Піяніст, який дарував своє мистецтво слухачам понад 50-ти країн світу і тільки на п'ятому році „перестройки" зумів, приїхати з концертами на землю своїх батьків і дідів. Ми сиділи у невеликій кімнаті готелю „Львів" й Рудницький ділився своїми враженнями. А їх було таки чимало. Запам'яталися не лише переповнені залі і гучні овації галицьких шанувальників музики. Серце піяніста раділо баченим перемінам у житті людей, впадали в око все міцніючі паростки демократичного ладу, пробудження національної свідомости, зростаюча відкритість суспільства до західньої культури, мистецтва. З розмов із музикантами у Львові, Івано-Франківську, Тернополі гість довідувався, що багато людей не тільки добре знають й високо цінують творчий спадок і мистецьку діяльність композитора Антона Рудницького — батька піяніста, але й пам'ятають концертні виступи молодого учасника III-го Міжнародного конкурсу виконавців Ім. П. І. Чайковського Романа Рудницького, що відбулися в містах України у 1966 році.

Того грудневого ранку, за кілька днів до виступу Романа Рудницького в залі ім. С. Людкевича Львівської філармонії на два фортепіяни концертом Й. Брамса, ми не знали, що вже через неповних три місяці нам знову випаде нагода зустрітися й мистецтву відомого піяніста буде аплодувати вже вибаглива музична громада сивоголового Києва. Всюди — і в Галичині, і в Буковині, й на берегах Дніпра — концерти проходили — з величезним успіхом. Переповнені залі, натхнені музикою обличчя, бурхливі овації, після концертів десятки людей коло входу до артистичної кімнати: адже вперше випала нагода особисто подякувати артистові за його мистецтво, перемовитися словом зі славним земляком. Саме, земляком, хоч народився і виріс Роман Рудницький на американській землі. Саме вона стала другою батьківщиною для Романових батьків — славної української співачки Марії Сокіл й одного з найбільших українських композиторів XX сторіччя Антона Рудницького. Обоє стали вельми слідними постатями в історії української музичної культури.

Зі своєю майбутньою дружиною Антін Рудницький познайомився у Харкові, куди він, щойно скінчивши студії в Берліні, прибув на роботу. Учень Егона Петрі, Артура Шнабеля, Феруччьо Бузоні, композитор, піяніст, музиколог і диригент не випадково прийняв пропозицію зайняти місце диригента у Харківській опері — адже Харків тоді був столицею Совєтської Української Республіки, на яку з надією тоді дивилося багато галичан. Усі свої творчі сили, уміння й талант вирішив Антін покласти на вівтар України. У Харкові зустрів молодий галичанин чимало однодумців і соратників. Була серед них і примадонна Опери, блискуче сопрано Марія Сокіл. Саме ця жінка, що походила зі старовинного козацького роду з-під Олександрівська, через кілька років стала Антонові вірною супутницею життя. Удвох вони працювали в Харкові, згодом — у Києві, де Антін почав поєднувати працю оперового диригента з викладацькою діяльністю у Київській консерваторії, ставши таким чином коло витоків української диригентської школи.

Розповідь про цю сторінку діяльности батька Роман почув із уст відомого диригента Ісаака Паіна на урочистому вечорі пам'яті А. Рудницького, що відбувся у грудні минулого року у Львові. Та були ще й інші грані мистецького таланту визначного музики: протягом кількох десятиліть він здійснює ряд концертових турне та виступів як піяніст, виступаючи зі сольними програмами та акомпаньюнуючи своїй дружині. Власне, одне із таких турне й привело Антона та Марію за океан. Постійно з'являються нові музичні твори композитора, музикознавчі розвідки й статті. І кожною своєю публікацією (а перша музикознавча стаття побачила світ у львівському часописі „Митуса" 1922 року, коли авторові було ще лиш 20 років, останні ж — більш ніж через півстоліття) він прагне наблизити українську музику, музичну науку до модерної европейської й американської, відкрити перед нею двері у широкий світ, гостро виступає супроти культурного хуторянства, малоросійства. А кращим доказом того, що українська музика може бути і новою, й цікавою, й національно-самобутньою стала музична творчість А. Рудницького. Композитор зберігав творчу активність до останніх років життя, а вже перші його твори здобули европейський розголос. Так, Соната на стрілецькі теми пр. 10 у трьох частинах, написана 1931 року, через шість років здобула головну нагороду на композиторському конкурсі у... Варшаві. І це в той час як польські цензори ревно викреслювали навіть ті слова зі збірників народних пісень, у яких хоча б натяк був про відважних войовників за Вкраїнську Державу. Такої високої мистецької вартости твір і сьогодні полонить серце слухача.

Закінчення буде.

Любов Коленська

„І НЕ БУЛО НІДЕ ЙОМУ СПОКОЮ"

Скаргою із самого дна душі озивається Тамара Скорська у київському січневому журналі „Україна". Запозичає вона до статті заголовок „І не було йому ніде спокою" в Тамари Мороз-Стрілець з її книжки „Голос пам'яті", добавляючи свій підзаголовок: невідома сторінка біографії Тодося Осьмачки. Т. Скорська пише, що авторка цієї книжки, либонь, особисто знала історію життя поета, бо якже влучні її слова у вірші: „Поет злидар. Бездомний і шалений, що по світах бродив як вовкулак. Цей хрест і напис. Просто... А він лежить — самотній і окремий. Цілком такий як був і за життя". А далі — із скорботою — оці поетеси слова: „І не було ніде йому спокою", що їх Т. Скорська нанизує як мотто для усієї статті і подає як свій заголовок.

Тоді коротко Т. Скорська накреслює життєвий шлях Т. Осьмачки, що народився 3-го травня 1895 року у селі Куцівці на Черкащині, що належав до літературної групи СПИС, потім до „Ланки" згодом МАРС (Майстер Революційного Слова), звідкіля вийшли — Плужник, Косинка, Підмогильний, Антоненко Давидович — „суцвіття красного письменства України". У дальшому Т. Скорська розповідає, що творчість його почалася збіркою поезій „Круча" (1922), опісля — „Скитські огні" (1925) і „Клекіт" (1929). А там, — каже вона, — у поета, наступила перерва у його творчості, бож у 1930 роках — роках нечуваного терору Великого Голоду, в Україні померли його батьки, смерти яких Тодось Осьмачка ніколи не міг забути і переболіти. І саме в той час розстрілів, ув'язнень, репресій, коли одного по одному винищували українських письменників — Т. Осьмачка збожеволів і гнаний манією переслідування, ховався по київських гротах", — наводить Т. Яворська слова літературознавця Василя Яременка з повідомлення його у „Молодій гвардії"!, а відтак пише вона, що, — Осьмачка хотів перейти кордон, але заарештований опинився у Кирилівській психіятричній лікарні. З приходом німецької влади Т. Осьмачка наперед проживав у Львові, далі в Німеччині, ЗСА і Канаді — завжди у вічному переляку перед репресіями совєтської влади. Гнаний страхіттями своїх привидів — вкінці опиняється у психіятричній лікарні під Ню Йорком, де й в липні 1961 року вмирає.

Трагічне було все життя Осьмачки й така ж трагічна, сповнена розпачу і болю його творчість. З-під його пера ще у Львові у 1943 році вийшла його збірка — „Сучасникам" та „Дума про Зінька Самгородського". На період його еміґраційного життя припадають поема „Поет" (1947) збірка „Китиці часу" (1953) і „З-під світу" (1954). За вийнятком повісти „Старший боярин" (1946) і двох повістей — Плян до двору" (1951), як і Ротонда душугубців" 1956) твори його відзеркалюють часи фізичного і психічного переслідування, що їх зазнала Україна під большевицьким режимом. Перу Осьмачки теж належать переклади з О. Вайлда, В. Шекспіра, і Дж. Г. Байрона.

Пише Т. Скорська, що в пам'яті її закарбувалось назавжди Тодосеве „сумне, сумне ообличчя". Розказує вона теж, що поет залюбки розповідав їй і її сестрі казки і наспівував свою улюблену пісню: „Чуєш брате, мій". Голос він мав гарний, приємний". Знав він різні мови — французьку, англійську, німецьку, польську і пробував навчити англійської мови і Т. Скорську, як вона сама про це згадує. Із своїми співтоваришами він поводився щиро, уважно і сердечно, — так про нього говорила Т. Скорській Тодосева учителька Віра Стефанцева.

Згодом авторка цієї статті ще хоче читачам „України" представити його фізичний вигляд, бо пише, що за словесним портретом Т. Мороз-Стрілець Т. Осьмачка — „Високий, стрункий, волосся темнорусяве, очі карі, брови густі й широкі, аж ніби зрослися в одну брову, — красивий, файний хлопець. Погляд пильний, неначе з-під лоба, насуплений. Уста вигнуті у трохи аж ніби саркастичну посмішку. Хода — великими кроками, швидка, енергійна, — враження, що він завжди поспішає".

Т. Осьмачка, ховаючись перед демоном переслідування і не зазнавши ніколи і ніде спокою, — „жив в постійному чеканні арешту". А там, з гіркістю вона додає: „Кажуть, що за іншими відомостями, те божевілля було удаване, захисна маска від переслідувань і гонінь. Хто його знає. І хто коли дізнається... Хай би так як, але увіч перед нами людська трагедія".

Схвильована страдницькою долею оцього талановитого поета і прозаїка, оцієї безталанної людини, Т. Скорська закінчує статтю останньою строфою зі вступу до поеми Т. Осьмачки — „Поет", присвяченої його батькові:

...Минувши всякі
перешкоди,
звертаюся до тебе, краю
мій,
Я з вірою, що ти в час
свободи
мене згадаєш, як
найтяжчий бій,
що виграли тобі твої
походи
на полі духу і живих
надій.
і скажеш: „Це не помилка
і провина,
а голос вірного мойого
сина!

Стаття переткана світлинами Т. Осьмачки ще з часів його юности — світлини його з родиною, його товаришів. Всі оці фото — надруковані вперше. Зворушливе... (sic: "Звору-")

-(Закінчення на стор. 3)

Богдан Певний

КАЗКОВИЙ СВІТ ГАЛИНИ МАЗЕПИ

I.

Здається ще недавно, вечорами, у сутінку при нафтовій лямпі, у дідовій хаті на Волині, я з моїм двоюрідним братом Ярославом, начитавшись Жуль Вернових „Дітей капітана Гранта", мандрували з ними по світі.

— А, куди це ви тепер?" — питалася нас бабуся.

— До Гонолюлю!" — з реготом відповідали ми.

„Поїдете ви до Гонолюлю так як я до Каракасу!" — авторитетно заявив дід.

Була війна і думати не доводилося про подорожі у далекі заокеанські краї, а Гонолюлю і Каракас звучали так незвично, що ми діти не вірили у їхнє існування. Час довів протилежне — позакидав наших людей у всі неймовірні закутки. Мабуть, немає на світі клаптика землі без нашого земляка. Отака наша діяспора.

Ось, наприклад, 1980-го року в Токіо в Японії, під час „Світового року дитини", в азійському ЮНЕСКО оголошено бінарні конкурси дитячої книжки. На тих конкурсах 1982 і 1986 років, серед венесуельських експонатів видніли ілюстрації Галини Мазепи з Каракасу. Вони притягали своєю барвистістю. Запам'ятовувалися. Тут і венесуельські степи, і гори Анди, і річка Амазонка. Знову пригадуються дитячі роки і уявні мандрівки з Томасом Майном Рідом у країну „Мисливців за скальпами".

Але поза екзотикою і поза гетьманським, зобов'язуючим прізвищем у Галини Мазепи кидалося у вічі щось своєрідного, притаманного тільки нашій образотворчій культурі.

На це „щось" вказати важко. Найпростіше можна пояснити сантиментально. Наприклад так, як це зробив півстоліття тому Павло Ковжун у львівському журналі „Жінка", з яким співпрацював підписуючи статті псевдонімом „Марія Пеньковська", ім'ям і прізвищем своєї матері. У лютневому числі журналу, 1937 року, він писав, що „Галина Мазепа у цілій своїй творчості пересякнута легендою про ту казкову Україну, яку покинула дитиною, якої майже не знає, але яку носить у своєму серці. Тому її твори насичені українством, вони мають чар, що зворушує глядача до болю, з них переконує нас виделізувана наша дійсність".

Буде несправедливо зупинитись лише на цьому з'ясовані. Мистецтво Галини Мазепи — це звено у довгому і складному ланцюгу перетворення, яке пережило і переживає українське образотворче мистецтво нашої нової доби.

Ще при кінці минулого століття єдиним доступним засобом для тодішнього професійного мистця з освітою здобутою в петербурзькій Академії, або не так вже часто поза кордонами Російської імперії, а який не цурався свого народу і шукав способів, щоб пов'язати свою творчість з його культурою, було звернутись до українського сюжету. Під ним тоді загально розуміли зображення з побуту українського селянства. Це означало передавати своє за чужою рецептою, тобто національність визначало „що" зображене на картині, а не „як" вона виконана.

Значно пізніше прийшли стилеві шукання. У висліді тих шукань очевидна різниця між малярством Тараса Шевченка, Костянтина Трутовського, Миколи Пимоненка, Івана Їжакевича з одного боку, і Юрія Нарбута, Михайла Бойчука, Олександра Мурашка, Петра Холодного-старшого, Олекси Новаківського з другого. Це дуже влучно помічає в згаданій статті Ковжун і говорить, що „ніякий натуралізм ніколи не всилі передати того, що Галина Мазепа осягає новими, питомими їй пластичними засобами. Треба знати мову того вислову, вичувати його, бути пластично свідомим — і вам відкривається світ незнаної, могутньої краси." Дальше говорить Ковжун, що „так росла пластична українська свідомість — від об'єктивного, натуралістичного сприймання до гарячого, суб'єктивного переживання. За той час змінилася і мова пластичного вислову; натуралістичний примітивізм у малярстві удосконалився новими засобами форми й кольору, які в умілих руках дають справді могутню силу виразу".

Щодо Галини Мазепи, то Ковжун підкреслює, що вона „опанувала зовсім вдоволяюче таємниці сучасного малярства, а її талант, пластична чуттєвість дає саме те, що ми у неї бачимо. Галина Мазепа у повному значінні сучасна українська малярка. Коли вона ще у нас неціненa так, як на це заслуговує, то вина тут самого суспільства і тої частини мистецької критики, яка не розуміє ні сучасного, ні українського мистецтва і його процесів, а може — що важніше — не всилі відчути взагалі ні того ні другого. Сучасність може розуміти лише сучасна людина — той, хто нею живе чи говорить. Галина Мазепа, це саме і є українська сучасність в українському малярстві і у цьому її сила, зміст та значіння".

Закінчення буде.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Відділу УАКР в Дітройті

В суботу 20-го КВІТНЯ 1991 р. — год. 3:30 по пол. в домівці СУА при вул. Раєн, ч. 27040, у Воррен, Миш.,

відбудуться

ЗВИЧАЙНІ РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Метрополітального Відділу, Українсько-Американської Координаційної Ради в Дітройті.

Розвиток подій на Рідних Землях зобов'язує нашу політичну еміграцію збільшити свою діяльність на полі моральної, матеріяльної і політичної допомоги державнотворчим процесам в Україні та нападнання піддержки суверенних прав нашого народу в країнах нашого поселення. Для таких завдань наша Управа мусить побільшити свої ряди готовими до праці суспільно-громадськими представниками. Тому звертаємось до Вас із закликом та проханням прийти на наші Загальні Збори.

УПРАВА ВІДДІЛУ

ВІДДІЛ ПРИЯТЕЛІВ РУХУ ПІВНІЧНОГО НЮ ДЖЕРЗІ

запрошує

ГРОМАДЯНСТВО НЮАРКУ Й ОКОЛИЦІ НА ЗУСТРІЧ З

РОМАНОМ ЛУБКІВСЬКИМ

НАРОДНИМ ДЕПУТАТОМ УРСР, ЧЛЕНОМ КОМІСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ

Достойний депутат виголосить доповідь

СУВЕРЕННІСТЬ УКРАЇНИ СЬОГОДНІ

Зустріч відбудеться в церковній залі УКЦеркви св. Івана Хрестителя при Сенфорд авеню, Нюарк, Н.Дж. в п'ятницю, 19-го квітня, 1991 р. о год. 7-ій ввечорі

ПРОСИМО ПРО ЧИСЕЛЬНУ УЧАСТЬ, ЩОБ ГІДНО ЗУСТРІТИ ДОСТОЙНОГО ГОСТЯ З УКРАЇНИ

ГОЛОВНА УПРАВА Т-ВА УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ

повідомляє, що в суботу 27-го квітня, 1991 р. о год. 2-ій в будинку Українського Інституту Америки при 2 Схід вулиця в Ню Йорку, відбудуться

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Т-ВА УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ

ПОРЯДОК НАРАД:

1. Відкриття і вибір Президії Зборів.
2. Прийняття порядку нарад.
3. Вибір Комісій Зборів.
   3.1. Верифікаційної Комісії.
   3.2. Комісії перевірки протоколу з попередніх Зборів.
   3.3. Резолюційної Комісії.
4. Звітування Керівних Органів ТУІА.
   4.1. Звіт Голови ТУІА.
   4.2. Звіт Скарбника.
   4.3. Доповнення звітів іншими членами Головної Управи.
   4.5. Звіти Представників Відділів.
   4.6. Звіт Контрольної Комісії.
   4.7. Звіт Товариського Суду.
   4.8. Звіт Комісії перевірки протоколу попередніх Зборів.
5. Дискусія над звітами.
6. Звіт Верифікаційної Комісії.
7. Уділення абсолюторії уступаючій Головній Управі.
8. Звіт Номінаційної Комісії та проголошення висліду виборів нової Головної Управи.
9. Плян праці нової Головної Управи на роки 1991-1993.
10. Проєкт бюджету Головної Управи на роки 1991-1993.
11. Дискусія над пляном праці, бюджетом та їх затвердження.
12. Вибір Номінаційної Комісії.
13. Звіт Резолюційної Комісії та затвердження резолюцій.
14. Внески і запити.
15. Закриття Загальних Зборів.

Реєстрація пічнеться о год. 1-ій. Загальні Збори пічнуться в означений час без огляду на число присутніх членів і їх ухвали будуть правосильні. Члени можуть брати участь в голосуванні особисто, або можуть передати свій голос іншому членові Т-ва через власноручно підписане уповноваження. Після постанов статуту одна особа може мати найбільше 10 переданих голосів.

Усім членам було розіслано виборчі листки поштою. Проситься повернути виборчі голоси до 25 квітня.

ГОЛОВНА УПРАВА ТУІА

Осередок СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ
та
3-ій ВІДДІЛ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЛЕМКІВЩИНИ
в Пассейку, Ню Джерзі
запрошують на

ВЕСНЯНУ ЗАБАВУ

в суботу, 20-го квітня 1991 р., год. 9:00 веч.
в Українській Централі,
240 Hope Avenue, Passaic, N.J.
Оркестра

„НОВЕ ПОКОЛІННЯ"
з Торонто, Канада!

Столики резервувати: (201) 772-3344

ІНВЕСТУЙТЕ В УКРАЇНУ, ЗБІЛЬШІТЬ ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ-УНС

Вісті з УЛТ у Львові

У вівторок, 26-го березня, в актовому залі Львівського Медичного Інституту відбувся Молебень, відправлений митрополитом Володимиром Стернюком разом з о. проф. Сергієм Келехером (Канада) та Єпископом Юліяном Вороновським. Освячено велику лікарську хоругву УЛТ. Після цього відбулася урочиста церемонія нагородження 50 осіб (духовних та світських) медалею ім. С. Б. Митр. Андрея Шептицького „За вклад в справу відродження". Серед лікарів було нагороджено наступних: проф. Бориса Білинського, голову Н. Л. д-ра Юрія Дашо, голову УЛТ Олександра Кіцеру, заступника голови УЛТ Аретія Кравця, депутата Обласної Ради доц. Романа Орача, ректора Михайла Павловського, активіста Н. Л. д-р Ірину Созанську, депутата Міської Ради проф. Юрія Туркевича, депутата Верховної Ради України д-ра Степана Хмару (заочно).

Серед інших — академік Ігор Юхновський, Іван Гель, Митрополит Максим Германюк, Єпископ Ізидор Борецький, о. проф. Сергій Келехер, настоятелька Сестра Єремія, посадник Василь Шпіцер, ряд вчених, священиків, сестер-монахинь.

В суботу, 23-го березня відбулося засідання самбірсько-дрогобицького осередку УЛТ у Львові. Відправлено Літургію і Панахиду в пам'ять д-ра Володимира Кобільника, лікаря, археолога, етнографа, співзасновника музею та альманаху „Бойківщина". Доповідь зробив голова Суду лікарської честі УЛТ д-р Богдан Надрага. Спогадами поділилися проф. Юліян Децик, Марія Зінич-Мартинюк, Турчан.

Самбірський лікарський хор дав короткий концерт патріотичних та бойківських народних пісень. З управи УЛТ Л були присутні, крім мене, Аретій Кравець, Юрій Дашо (голова Народної Лічниці). Зустріч відбувалася в самбірському Клюбі Медиків.

Проф. Олесь Кіцера,
голова УЛТ у Львові

„І не було..."

(Закінчення зі стор. 2)

Тодось Осьмачка з батьком Т. Скорської — Юхимом

шує оцю згадку про письменника вибір його поезій, створених в 1920 роках в Україні під спільним заголовком „Я знов самотній і проклятий". Вкінці найкраща обіцянка читачам від редакції журналу „України", що „не за горами той час", коли появиться книжечка Т. Осьмачка — „Вибране" та й кілька фраґментів із найголовнішого твору письменника — його роману „Ротонда душогубців", що їх підготовлено до друку в журналі „Україна".

Редакція журналу „Україна" розкриває перед читачами істину життя та істину творчости Тодося Осьмачки, про що досі замовчувала „власть імущих": „Ім'я Тодося усьому світі, у нас відоме хіба вузькому колі шанувальників поезії. Навіть в останньому біобібліографічному довіднику 'Письменники Радянської України'. 1917-1987'' для нього не знайшлося місця. Не дивина: 'ювілейного' 1987-го на еміграційне минуле ще дивилися як на 'вовчий білет'. Замовчували. Викреслювали. Не визнали.

Хоч як можна замовчати чи викреслити на віки-вічні ім'я такої величини, поета од Бога, Мистця. Час повертати борги — перед літературою і перед пам'яттю. Втім, людську пам'ять не замулити. Спогад, який ви щойно прочитали, — тому підтвердження".

Скільки пройшло років... Кілька десяток їх... Здавалося, що вже так буде споконвіку. Будуть переслідувати і винищувати українську людину до останнього її віддиху. Та в останні роки, у час перебудови, відкрились правдою уста громадян совєтських республік. І на Україні воскресною, бурунною хвилею прокочується відродження суспільного, політичного і культурного життя. Там підіймають голови, оживають „викляті" і замовчувані совєтською владою письменники оживають, один за одним воїни — слова. Когорта їх! . З-посеред них підіймається у височінь літературного П'ємонту заплямоване колись ім'я — „самотнього і проклятого", — як він сам про себе, писав, — поета і прозаїка Тодося Осьмачки. Адже сьогодні його наново прийняли в своє коло письменники України і визнали його перед усім народом — народом, який, як либонь ніде і ніхто в світі, великою пошаною оточує своїх воїнів слова.

Пам'яті Олі Децик-Семчишин

Тяжко повірити, що вже минув рік від того дня, коли відійшла від нас у вічність наша дорога Оля Семчишин, з дому Децик. Все ще ввижається її погідне обличчя, вчувається її добрячий голос, немов вчора були ми з нею. Час летить, життя пливе непомітно, а нам все ще, не хочеться вірити, що її немає між нами. Відчувається невимовний брак цієї цінної людини, яка залишила незаступиме місце не лише в родині, але серед друзів та в громаді. Бо покійна жила не лише своїм особистим життям — жила вона для інших, з ким спілкувалася, чи то порадою, чи то прислугою, чи то ділом. Чоловікові була вона вірним другом та з посвятою помагала в його громадській і науковій праці. Приятелям була покійна дорадницею й підтримкою в їхньому, не раз складному житті. Громаді служила своєю відданістю й бджолиною працею. Робила вона це з посвятою, з почуттям глибокої відповідальности, користуючись своїм власним набутим досвідом, бо життєвий шлях Олі був складний і нелегкий. Життя навчило її боротись уже від малої дитини.

Народилась Оля на Гуцульщині, в селі Барвінкове, 31-го липня 1913 року. Батьки були вчителі, свідомі патріоти. Однак маючи 13 років, втратила вона батьків, стала круглою сиротою. Відразу відчула відповідальність не лише за себе, але й за долю трьох братів. А разом з тим понесла маленька Оля в життя свідомість, виплекану батьками в дитинстві. В тих важких, невідрадних, сирітських роках закінчила вона у 1933 р. учительський семінар у Самборі. Тоді ж уже почалась її активна участь у громаді, в Пласті, в організації „Сокіл". Брати були не менш активні. Задля цього не змогла вона працювати за професією, бо польська влада робила всякі перешкоди. Тому рішила шукати щастя у Львові, де вписалась до української школи кравецтва і моделярства „Труд". В неменш важких обставинах закінчила її, одержавши диплом. Рівночасно працювала з українським революційним підпіллям, де була членкою, а також була організатором та виховником ремісничого дorосту.

А далі попливли воєнні роки. В 1940 р. св. п. Оля вийшла заміж за учителя Івана Децика, колишнього старшину Галицької Армії, а згодом Дивізії Галичина. За радянської та німецької окупацій учителювала. В 1944 р. переїхала з чоловіком до Західньої Німеччини, а в 1949 р. до Америки. Поселилась у Чикаґо, де вона працювала в кравецькому і інших підприємствах. В 1954 р. повдовіла, а

Св. п. О. Семчишин

в 1958 р. вийшла вдруге заміж за проф. Мирослава Семчишина.

Життя Олі було виповнене суспільною працею і в громаді, і в шкільництві, і в жіночих та інших організаціях. Вже в початках 50-их років брала участь в організації молоді СУМА. Тоді ж вписалась до 22-го Відділу Союзу Українок Америки, де кілька років провадила радієву програму цього Відділу. В 60-их роках вписалась до 12-го Відділу Золотого Хреста, в якому була кілька років головою, а теж референткою преси, суспільної опіки і членом Контрольної комісії. За її активну і віддану працю чи не у всіх ділянках 12-го Відділу УЗХ, була нагороджена у 1978 році почесною грамотою.

Окремою і важливою ділянкою праці покійної в чикаґській громаді було виховання молоді. І тут послужив їй педагогічний досвід, талант і вчительський хист. Бо справді була вона учителькою з покликання. Шкільництву посвятила 20 років, учителюючи в українознавчій школі при Українській Православній Катедрі св. Володимира. Свою професію трактувала вона серйозно, з почуттям відповідальности, а ця праця була справді багатогранна: викладала вона у старших клясах історію і географію України, а в останніх роках доручено їй вести теж лекції з науки релігії. Підготовляла різні шкільні імпрези чи мистецькі виступи молоді. Вся ця праця була нелегка, але виконувала вона її із справжньою посвятою. Була вона не лише педагогом, але часто і дорадником батькам.

За цю всю довголітню діяльність на шкільному відтинку українська учительська громада в Чикаґо нагородила її у 1981 році за визначні заслуги в навчанні й вихованні української молоді спеціяльною грамотою.

Так, життя Олі було багате, повне труду і змагань. Було воно багате і власною, особистою індивідуальністю. Мала вона свої вироблені погляди, переконання. Її зацікавлення були широкі, сягали історії, літератури, мистецтва, ба навіть політики. Незвичайно цікаво було не раз годинами слухати її спомини з її давнього і ближчого минулого; цікаво було подискутувати з нею і про сучасне. Хоча останні роки її життя були утруднені частими захворюваннями, вона не втратила ні зацікавлення, ні ентузіязму, ні запалу у праці.

Були ще в неї і її власні замилування. Бож чи може бути життя без цього? Це була кераміка, з якої декілька власноручно виконаних чудових зразків залишила по собі; але що важніше — плекала вона особливу любов до квітів. У своєму невеликому городі виростила десятки родів різних квітів, особливо троянд. Це була її любов.

Так, виповнила вона своє трудове життя ущерть і спокійно можна зацитувати коротенький вірш про неї:

Незабудки на ниві,
в серці затишні сни,
віще небо ворожить —
недаремно жили.

Володимира Демус

Фонд Руху за Демократизацію України

запрошує усіх на

ПЕРШИЙ КОНЦЕРТ

після успішного турне по Україні

ХОР ДУМКА

повторить програму, яка захоплювала слухачів в Україні

К О Н Ц Е Р Т

в СУБОТУ, 20-го КВІТНЯ 1991 р., о год. 4-ій після полудня в залі Burnet Jr. High School Caldwell Ave., Union, N.J. 07083

ВЕСЬ ПРИХІД ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ДОПОМОГУ ДЕМОКРАТИЧНИМ СИЛАМ В УКРАЇНІ

ОМУА

ОБ'ЄДНАННЯ МИСТЦІВ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ

запрошує ВАС на

ВІДКРИТТЯ ВИСТАВКИ КАРТИН

ВОЛОДИМИРА СТЕЦУЛИ

і

ДАРІЇ НАУМКО

зі Львова

у неділю, 21 квітня 1991 р. о год. 1-ій по пол. у Ґалерії ОМУА
при 136 Друга Авеню в Ню Йорку

ВИСТАВКА БУДЕ ВІДКРИТА В БУДНІ ВІД ГОД.6-ої ВЕЧ. В СУБОТИ І НЕДІЛІ ВІД ГОД. 1-ої — 8-ої, І ТРИВАТИМЕ ДО 28-ГО КВІТНЯ 1991 РОКУ

У ЧЕТВЕР, 11-ГО КВІТНЯ, ПІСЛЯ шестиденного полету на землю без жодних проблем повернувся міжпростірний корабель „Атлантіс", на летовище військово-летунської бази ім. Едвардса у Каліфорнії. Найважливішим завданням цього міжпростірного корабля та його залоги було встановити у космосі 17-тонну обсерваторію Ґамма Рей, яка буде розглядати небесні простори за найсильнішими радіяціями електромагнетичного спектру.

ШВЕЦІЯ ДУЖЕ ГОСТРО виступила проти іракської амбасади в Стокгольмі і уряд цієї країни заявив амбасадорові Іраку: або він здасть поліції усю автоматичну зброю, якою обезпечила себе амбасада, або Швеція накаже закрити іракську амбасаду аж до відкликання і вишле всіх дипломатів і працівників амбасади поза кордони країни. Міністер закордонних справ Швеції Стен Андересон заявив кореспондентам, що Ірак, а зглядно його амбасада в Стокгольмі має 48 годин часу для полагодження цієї справи. Різке становище шведського уряду було викликане тим коли іракський дипломат відкрив вогонь гострими кулями з автомата Калашнікова по демонструючих курдах коло приміщення амбасади. Воєнний аташе Іраку Фахіл Гассан був проголошений персоною нон грата і йому грозить висилка зі Швеції. Амбасадор Іраку у Швеції Мохаммед аль-Гані заявив представникові міністерства закордонних справ, що він мусить спершу повідомити про випадок Багдад, а потім дасть остаточну відповідь урядові.

СОВЄТСЬКИЙ ДИКТАТОР, генеральний секретар ЦК КПСС і президент СССР Міхаїл Ґорбачов вибирається з відвідинами в Японію. Минулого четверга, 11-го квітня, в Кремлі опублікували програму подорожі і зустрічей М. Горбачова, яка триватиме чотири дні. Він буде першим совєтським керівником, який відвідав офіційно Японію після Другої світової війни. Після захоплення комуно-московською імперією японських Курильських островів вже майже по закінченні війни, відносини між цими двома країнами все були радше холодними. Тепер СССР у принципі погодився поставити справу звороту островів до порядку нарад під час зустрічі в Токіо і дипломатичним шляхом. Ці й інші проблеми Ґорбачов буде обговорювати з японським прем'єр-міністром Тосікі Кайфу, відвідає концерт влаштовуваний в рамках фестивалю „совєтської" культури, візьме участь у бенкеті в імператорському дворі та зустрінеться на розмовах з багатьма іншими японськими політиками й економістами.

В ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

мого найдорожчого мужа

бл. п.

інж. архітекта

ОРЕСТА ГЛАДКОГО

будуть відправлені 14-го та 19-го квітня 1991 р.

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в церкві св. Покрови в Івано Франківську, Україна
в Соборі св. Софії та Храмі Жировицької Богоматері, Рим
в укр. церковці в Люрді, Франція
в церкві Успіння Божої Матері в Монтреалі, Канада
в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н.Дж.

У світлу пам'ять незабутнього мого мужа складаю:

5,000 дол. на Наукове Товариство ім. Тараса Шевченка у Львові на придбання будинку.
500 дол. на укр. церковцю в Люрді, на її перемалювання.

У глибокому смутку
дружина МАРІЯ з дому КОГУТЯК

В глибокому смутку повідомляємо українську громаду, що 6-го квітня 1991 р. помер після довгої недуги,

о. ЮРІЙ ҐЕРИЧ,

народжений 9-го січня 1911 р. в с. Дуліби на Україні

колишній професор церковного права на Українському Вільному Університеті, професор бібліотекарства на Оттавському університеті в Канаді, автор низки науково-дослідних праць, колишній член Організації Українських Націоналістів і в'язень польського концтабору в Березі Картузькій, член Середовища Української Головної Визвольної Ради, видатний громадський діяч.

Родину Покійного просимо прийняти вислови нашого щирого співчуття.

ПРЕЗИДІЯ СЕРЕДОВИЩА УГВР

В глибокому смутку ділимося з українською громадою болючою вісткою що 11-го квітня 1991 року помер у Ванкувері, Канада на 89-му році життя

бл. п.

ІВАН ГЛАДУН

Покійний був принциповим українським патріотом, всеціло відданим ідеям державної самостійності України. Провідний член, пізніше голова Спілки Визволення України. (СВУ), вчитель, засновник народних закладів на терені Канади, письменник із під пера, якого вийшли книжки „Інколи й один у полі Воїн", „Московська імперія, як світова людоїдня" та інші праці.

Від 1948 року Покійний жив у Торонто, де брав активну участь в громадській та релігійній праці.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 15-го квітня 1991 року у у Торонто в церкві св. Йосафата, а тіло Покійного захоронене на цвинтарі „Проспект".

Складаємо щирі співчуття синові Кенові, невістці Верджінії, внучкам Марусі з чоловіком Івасем, Ганусі та всій великій родині Покійного.

СПІВРОБІТНИКИ КОМПАНІЇ

Річні загальні збори кредитівки в Бостоні

В неділю, 17-го березня, відбулися 16-ті з черги річні загальні збори української братської федеральної кооперативи в Бостоні. Як і щороку, збори відбулися в двох частинах, а саме: в неділю відбуття зборів відслужено в українській католицькій та українській православній церкві Святі Літургії в наміренні членів кредитівки, а потім відправлено Панахиду за померших членів кредитівки.

О 1-ій годині по полудні в залі української католицької парафії Христа Царя відбулися річні загальні збори, перед котрими члени і гості гостилися кавою і солодким.

Збори відкрив д-р Іван Дідюк, засновник і незмінний голова кредитівки. Він попросив о. Олександра Кенеза провести молитву, по котрій голова прочитав імена всіх померших членів кредитівки, а присутні вшанували їх пам'ять однохвилинною мовчанкою.

По відчитанні порядку нарад загальних зборів слідувало вступне слово голови д-ра І. Дідюка, в котрім він з'ясував присутнім членам про ціль і значення та працю кредитівки в загальному, підкреслив розвиток та її великі успіхи, незважаючи на безперервне обнижування відсотків від різного роду інвестицій, де по всіх американських щадничих установах і банках дивіденди від ощадностей дійшли до 5 відсотків або і нище, наша кредитівка дійшла до майна майже шість мільйонів долярів, і наша дирекція зуміла так повести кооперативну господарку, що ми платимо членам 7 відсотків дивіденди. Ми також збільшили наші резерви, котрі дають нам запоруку і фінансову стабільність нашої кредитівки.

По відчитанні і затвердженні протоколу з минулорічних загальних зборів, приступлено до звітів управи дирекції голови, секретаря, скарбника і голови Контрольної комісії.

Голова д-р І. Дідюк говорив у звіті про працю і обов'язки, які виконував, скільки відбулося засідань, про поїздку на конвенцію Централі Українських Кооператив, яка відбулася в Медісон Віскансон, про відзначення 15-літнього ювілею минулого року. Він підкреслив, що може однією з найважніших заслуг, які зробила наша кредитівка, є створення при кредитівці стипендійного фонду Лесі Ісаєвич. Хто є Леся Ісаєвич? Батько Лесі — історик, професор Ярослав Ісаєвич, заступник голови відродженого у Львові Наукового Товатиства ім. Шевченка. На запрошення Гарвардського університету працював два роки як візитуючий професор. Леся, що закінчила один рік у Львівському інституті прикладного і декоративного мистецтва ім. І. Труша, на запрошення дирекції літньої школи Гарвардського університету приїхала до Америки. Тому що Леся мала дуже добрі оцінки з Львівського інституту, її прийняла мистецька Школа Бостонського Музею красних мистецтв на другий рік. Крім того Леся взяла додатковий предмет — комп'ютерне програмування в Тафс університеті, предмети другого року закінчила з великим успіхом, матеріяльно її помагав батько професор Я. Ісаєвич та її мати Ольга, на жаль, їх дозволений час перебування в Америці скінчився і вони мусіли виїхати на Україну і Леся залишилася сама без жодної матеріяльної помочі. І з України не можна дістати матеріяльної допомоги, оскільки ще не має безпосереднього обміну студентів з Америкою. Їй пощастило одержати студентську візу, яка дає Лесі право тільки на навчання в Америці, але як чужинка вона не має права на державну стипендію і працю, а без оплати жодний американський університет чи коледж на студії не прийме.

Розуміючи значення і вагу сучасної освіти для відбудови України, наша Бостонська кредитівка вирішила допомогти Лесі Ісаєвич і створила для неї стипендійне конто. Ініціятором цього фонду є д-р Іван Дідюк, який звернувся з проханням до наших кредитівок, товариств, організацій та жертвенних щирих українців. Нам вдалося зібрати стільки грошей, що заплачений є третій рік її науки. Лесі, щоб закінчила студії, потрібно один рік, на котрий ми потребуємо матеріяльної допомоги. Тому я звертаюся з проханням до бостонського громадянства, до всіх кредитових кооператив Америки, до всіх товариств і організацій та до всього громадянства в діяспорі, допоможіть Лесі закінчити студії, вона ціле своє життя буде вдячна вам за це, а Україна вам цього не забуде.

Далі слідував звіт секретаря Антона Ґалонжки, по котрім звітував головний скарбник Володимир Федорів. Він звернув увагу, що докладний звіт є поданий в річному звіті і кожний може його точно простудіювати.

Широкий звіт з праці подав голова Контрольної комісії мґр Орест Щудлюк. Переглядаючи всі книги і прилоги він ствердив і висловив признання скарбникові за взірцеве і точне ведення книг, як рівнож касові книги були ведені так як цього вимагає державний закон.

По дискусії над звітами приступлено до вибору трьох членів до дирекції. На закінчення д-р Іван Дідюк сказав, що пляни кредитівки в Бостоні на майбутнє далекосяжні й многогранні, однак дальший ріст і розвиток нашої кредитівки буде залежати тільки від нас самих.

Голова кредитівки д-р Іван Дідюк відкриває загальні збори.

На терені Бостону й околиці є багато українців, які чомусь не приєднуються в члени кредитівки, хоч вони добре знають й бачать, яку матеріяльну користь кредитівка приносить для нашої громади.

З нагоди 16-их з черги загальних зборів д-р І. Дідюк зложив подяку та висловив признання членам дирекції і комітетів за їх жертвенну працю, за їх вклад в розвиток нашої установи. Подякував присутнім членам і гостям, що прийшли на збори.

Збори закінчено молитвою, по котрій присутні мали перекуску з холодними і гарячими напитками, де провели приємний час зі своїми приятелями, за що належиться подяка паням.

Всі пожертви на Стипендійний Фонд Лесі Ісаєвич просимо складати на її рахунок в Бостонській кредитівці на адресу: Ukrainian Fraternal Federal. Credit Union, Post Office Box 185, Boston, MA 02132.

Д-р Іван Дідюк

Будеш, батьку, панувати, поки живуть люди...

В неділю, 24-го березня, Шкільна рада КУК в Торонто під проводом її активної голови Люби Зараски у співпраці з Рідними школами, курсами українознавства і цілоденними українськими школами влаштували в шкільній залі „Бішоп Марроко" концерт в честь Великого Кобзаря Тараса Шевченка. Коротким словом голови Шкільної ради Люби Зараски, канадським і українським національними гимнами при фортепіяновому акомпаньяменті Ірини Дрогобицької розпочато концерт, у програмі якого взяли участь дитячий хор „Рідної Школи" УНО Торонто-захід, який під диригентурою Ірини Дрогобицької і її музичного оформлення виконав дві пісні: „Слава, слава Кобзареві" і „Золоте слово" та „Україно", слова і музика Т. Петриненка.

З декляматціями виступали: „В казематі" Євгенія Жигота і „Мені тринадцятий минало" Борис Жигота — учні школи ім. Лесі Українки. Збірну декляматцію „Сова" виконали учениці цілоденної школи ім. Патріярха Йосифа Оленка Бандера, Ліда Курилас, Таня Лисяк, Маріоля Мерко, Ксеня Сливинська, Олександра Чупа. Учениця цієї школи Юля Шептицька продекляммувала вірш „Хустина".

В'язанку українських народних пісень і „Думи мої, думи мої" виконав ансамбль бандуристів парафії православної церкви св. Димитрія, диригент Р. Демеда. Слідували декляматції учнів цілоденної школи св. Йосафата — „За байраком байрак" (Іван Цаповський), „Чигрине" (Зоряна Ясон) і „Гамалія" (Ігор Батрух). Дитячий хор „Поліфонія" під мистецьким керівництвом Дзвінки Остафійчук гарно виконав „Козак Нечай" і „Тече вода" на слова Т, Шевченка і музичного оформлення Г. Хоткевича і „Реве та стогне", слова Т. Шевченка, музика Б. Крижанівського. Кінцевою декляматцією „Минають дні" учениці „Рідної Школи" УНО Торонто-захід Юлі Криховецької закінчувалась програма, а об'єднані дитячі хори українських шкіл Торонто під диригентурою Ірини Дрогобицької відспівали „Заповіт", який учасники вислухали стоячи.

Точки програми були виконані добре, за що учасники концерту нагороджували юних виконавців щирими оплесками. Хоч точок було багато, однак завдяки учителям, членам Шкільної ради, диригентам хорів і справному провадженню цілої програми не тривали довго.

Всі вони доложили багато старань у підготові виступів, щоб віддати покло- й пошану своїх дитячих сердець Великому Кобзареві України. Нехай буде загальним для них признанням і потіхою батьків, учителів і української спільноти, що йдуть вони за покликом Шевченка: „Учітеся... і чужому научайтесь, свого не цурайтесь!"

Українська шкільна молодь і в цьому році належно віддала честь і поклін Т. Шевченкові. Гарно удекорована сцена портретом Т. Шевченка, квітами і написом „Щоб слово пламенем взялось!" доповнювала цілість. На концерт прийшли батьки разом з дітьми. Було їх багато. Однак шкільна заля могла примістити більше присутніх!

Всім, хто доложив багато праці у підготові цього під кожним оглядом доброго концерту, його виконавцям, учителям, диригентам і акомпаньяторам належиться щира подяка й признання.

Концерт був показаний на українському телебаченні. Численніша участь в шкільному концерті нашого провідного активу і громади є конечною, якщо Шкільна рада має виконати належно свою працю в ділянці українського шкільництва. На одному з портретів Шевченка є такий напис:

„Чи твої діти говорять моєю мовою?" Стараймося всі, щоб так сталося!

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

Успішні виступи відбиванкових дружин „Ч. Січі"

Успішно продовжують виступати в цьогорічних відбиванкових турнірах жіноча й чоловіча дружини „Ч. Січі". Досі, взявши участь в ряді турнірів Відбиванкової Асоціяції Америки (район Ґарден-Емпаєр), чоловіча дружина здобула одне перше і одне друге місця. Жіноча дружина має на свому конті два других і одне третє місця. Будучи запрошеними, обидві „Січові" дружини взяли участь в турнірі, що його влаштував СК СУМ „Крилаті" Йонкерс в суботу, 16-го березня.

Згідно з вислідами, жіноча дружина здобула трофей першуна, перемігши дружину СУМ з Канади 3:0 сетами, СК СУМ „Крилаті" Йонкерс 3:0 і у фіналі цю дружину 2:0 сетами. В складі „Ч. Січі" виступали: Аня Тершаковець, Ол. Тершаковець, П. Паславська, І. Соневицька, Е. Андерсон, С. Лопатовська.

Чоловіча дружина на початку у своїй підгрупі перемогла: СУМ Гартфорд — 15:5, 15:6, „Червона Калина" — 15:9, 15:5, ремісувала з дружиною „Хмелі" 15:11, 12:15 і таким чином дійшла до півфіналу, в якому зазнала поразки з дружиною „Міднайтс" — 13:15, 15:12, 13:15. В односетовому поєдинку за нагороду третього місця „Ч. Січ" перемогла УСК Ню Йорк — 15:10. Склад „Ч. Січі": А. Гладкий, А. Стасюк, І. Данилюк, А. Пенцак, А. Ґной, Р. Кохановський, М. Олесницький.

34-ті першенства УСЦАК

Згідно з обіжником проводу відбиванкової ланки УСЦАК, 34-ті відбиванкові першості відбудуться в суботу, 27-го квітня, у спортових залях середньої школи „Коламбія" в Мейплвуді, Н. Дж. Початок змагань турніру о 8:30 ранку.

Ігри проходитимуть у групах жіночій і чоловіків за індивідуальні та клюбові нагороди УНСоюзу. Після закінчення змагань в готелі Рамада в Іст Гановері відбудеться бенкет для учасників турніру, під час якого переможцям будуть вручені трофеї.

Рівночасно у великій залі відбудеться танцювальна забава для молоді і учасників турніру при звуках популярної оркестри „Хлопці зі Львова". На турнірі і пізніше на бенкеті будуть присутні визначні спортові діячі з України.

На турнірі змагатимуться найкращі українські дружини з Торонто, Канада, Чикаґо, Міннеаполіс, Клівленд, Ню Йорк, Нюарк й інших.

Українські кошиківкарі — серед найкращих

Згідно з поданими фактами кореспондента Ґері Вікелмана в газеті „Сітізен" в Гемтремку, Миш., до збірної міста між іншими ввійшли українські кошиківкарі, учні середньої школи Непорочного Зачаття в Гемтремку, дружина якої здобула між католицькими школами друге місце. До збірної міста з тієї дружини української католицької школи були вибрані Михайло Шаєнко, Дерек Чарнецький, Давид Юрек і Олександер Марітчак. Цей останній, як сказав кореспондентові тренер Ґербертсон, був найцільнішим стрільцем, здобуваючи в середньому по 17 точок за змагання.

Київ „Динамо" — Барсельона СК, Еспанія — 1:1

Були це відплатні змагання чвертьфіналу за чашу Европи, які закінчилися ремісовим вислідом 1:1. Ця зустріч пройшла в Барсельоні на стадіоні „Нов Камп" при участі 80 тисяч глядачів. Тому що в першій зустрічі еспанці здобули перемогу в Києві 3:2, вони продовжать ігри в півфіналі. Українські футболісти елімінowані в цій серії. Склад київської дружини: Жидков Лужний, Беца, Деркач, Шматоваленко, Ковалець, Мороз, Заєць, Саленко, Юрченко. Юран. Єдиного ґоля для „Динамо" здобув Юран.

З рубрики: Політ-Тайм

Київська „Спортивна Газета" в числі з 21 березня започаткувала на першій сторінці рубрику під згаданою вище назвою. В прем'єрі рубрики під заголовком „Дім, а не комунальна квартира", автор Є. Шрайман написав: „Звертаюсь до панів націоналістів, які проникли в „Спортивну Газету", — пише у листі до редакції В. Науменко з Чернігівщини. За що ви нас так, Василю! — запитує Шрайман. Можливо, наші матеріяли, присвячені подіям в Прибалтиці, ідеям національного чемпіонату України, а також інтерв'ю з народними депутатами із Дембльоку не подобаються вам. Але навіщо ярлики чіпляти? Не виключено, що й нова рубрика „СГ" комусь не сподобається: „Навіщо нам читати про різні там політичні тайми! Нас цікавлять лише футбольні тайми та гокейні періоди". Але як сьогодні відгородитися від суспільно-політичного життя, обминати увагою те, що хвилює мільйони співвітчизників? Населення країни за кілька років стрімко політизувалося і від цього нікуди не дінешся, — пояснює Шрайман. Та хоч як дивно, напередодні 17 березня у нашій газеті не з'явилося жодного матеріялу, присвяченого референдумові — цій переломній події у житті народів СРСР... Навіть „Совєтскій спорт" мало не щономера друкував звернення авторитетних атлетів, тренерів, функціонерів із єдиним закликом: „Збережімо Союз!" Ми ж були переконані у здатності наших читачів свідомо без підштовхування, зробити правильний вибір. І цей вибір було зроблено. Згідно з попередніми даними, 80 відсотків виборців сказали „так" у республіканському опитуванні. За оновлену федерацію" проголосувало трохи більше 70 відсотків. Тобто Верховній Раді УРСР вже можна не відкривати дискусію щодо надання Декларації про державний суверенітет України конституційної чинності. Народ вже це зробив, проголосувавши практично за конфедерацію, де суверенні держави самі вирішували б свою долю, не питаючи дозволу „Центру". Не сумніваюся, що й ідея спортивної суверенності України набуде нового імпульсу. Хоч і президент НОК України Валерій Борзов заявив недавно у газеті „Ізвєстія", що бажає бачити українських спортсменів у складі збірних СРСР на чемпіонатах світу та Олімпійських іграх... Ось чому не називайте нас „націоналістами", коли ми на сторінках „СГ" активно виступатимемо за входження України до Міжнародного Олімпійського комітету і участь збірних української держави на основних міжнародних змаганнях, включаючи Олімпіяду. Та й взагалі давайте жити дружно, без ярликів, випадів, епітетів. Давайте відмовимося від думки, нібито усі рухівці — „екстремісти", а всі комуністи — „слуги Москви". Навчимося бачити в людині людину передовсім, а не носія певних політичних національних поглядів. Тоді обмине Україну доля Карабаху, Фергани, Південної Осетії. І вже не будуть на Сумщині з острахом говорити: „Ось прийдуть „бандери"... У нас один дім, в якому ми живемо. Дім, а не комунальна квартира. Можливо, у когось виникне питання: а як автор цих рядків голосував під час референдуму? Відповім. Ми з дружиною (я єврей, вона — українка) сказали „Ні" оновленій федерації, „Так" — суверенній Україні", — закінчив Є. Шрайман.

Подав
Омелян Твардовський